

16 DANA AKTIVIZMA

Duhovnošću protiv nasilja

Nasilje je postalo dio bh. Kulture – jedan je od zaključaka okruglog stola „Potencijal vjeronaučnog odgoja za aktivizam i nenasilje“

Stisnuta ruka i druga koja je otvara govore mnogo o akterima i prosječnoj ljudskoj reakciji – najčešće nasilnoj. Simbolikom stisnute ruke, kao praktičnom vježbom, počeo je Okrugli stol „Potencijal vjeronaučnog odgoja za aktivizam i nenasilje“ u suradnji s udruženjem „Mali koraci“, koju je u decembru organizirala Transkulturalna psihosocijalna obrazovna Fondacija (TPO Fondacija) u Sarajevu. Prije navedenog, okrugli stol s istom temom organiziran je u tuzlanskoj Behrambegovoj medresi (govorile su mr. sci. Amra Pandžo, Amra Delić, psihijatrica iz Tuzle i prof. Amra Fazlović), a nakon sarajevskog skupa i u Sanskom Mostu (govorili su Vahidin Omanović iz Centra za mir Sanski Most i doc. dr. Zilka Spahić Šiljak).

Dvadesetak učesnika/ca, uglavnom vjeroučitelja, predavačica Amra Panžo Durmić zamolila je da pojedinačno objasne zašto su usporedili nasilje da bi otvorili šaku partnera, iako nije bila takva instrukcija? Ovo pitanje ostalo je bez odgovora, no činjenica je da nitko nije zamolio svog partnera/icu da otvori šaku. Učesnici su se složili da je upravo ta vježba pokazala da je njihovo ponašanje zapravo kulturološko učitavanje određenog obrasca ponašanja – nasilnog. Ako uzmemo činjenicu da je cijeli svijet povezan nitima duhovnosti, te da se talasanje na jednoj točki prenosi na drugu, pokazuje koliko je zapravo važno kroz nastavu o religijama naglasiti priču o ljudskim pravima koja su u svakoj od njih utemeljena. Inače, okrugli je stol imao cilj otvoriti temu vjeronaučnog odgoja i zalaganja za aktivizam i nenasilje, a organiziran je u okviru globalne UN-ove kampanje 16 DANA AKTIVIZMA s jasnom porukom koju aktivisti TPO Fondacije u svojim aktivnostima šalju – STOP NASILJU.

„Duhovnost po sebi podrazumijeva uvezanost svijeta nevidljivim nitima ljubavi i iskrenosti, te dobrovoljnost i potpuno uvažavanje Drugog i Drugačijeg,“ kazala je Amra Panžo Durmić. Istaknula je da, iako veza s Transcedentom isključuje svaku vrstu sile i nasilja, ipak smo svakodnevno svjedoci da religijsko često može biti okvir za različite vrste sile. I upravo tu se nadovezuje pitanje kako obezbijediti da vjeronaučni odgoj postane baza nenasilnog djelovanja i uvažavanja svakog/svake pojedinca/pojedinke?

Prisutni su se složili da to nije jednostavan zadatak upravo zato što nije konkretan, te se teško može uobličiti u nastavnu metodiku i ciljeve nastave.

„Mi ne možemo 'narediti' produhovljenje; duh se javlja tamo gdje hoće i kada hoće. Ali mi možemo znati što je ono gdje duhovnosti i dobra definitivno nema: kod žrtava nasilja svake vrste, pogotovo kad su žrtve tog nasilja djeca. Moguće je raskrinkavati i pružati pomoć i podršku u ovakvim situacijama, moguće je aktivno djelovati da bi bilo sve manje takvih žrtava. Govoriti o Dobru, Miru, Milosrđu i Pravdi na nastavi vjeronauke, obavezujuće je i u odgojnom i u etičkom smislu,“ rekla je Amra Panžo Durmić.

Tokom skupa, bilo je riječi i o tome da su uzroci nepravde vrlo često na prvu skriveni. Sugerirano je prosvjetarima da obraćaju pažnju na određene modele ponašanja učenika/učenica. Jedan od stereotipa bosanskohercegovačkog društva je da vrlo često žrtve nasilja u očima javnosti izgledaju kao krivci, iako je njihovo ponašanje samo refleksija „modela“ kojeg su preuzeli iz sredine u kojoj odrastaju.

„Gdje je duhovnost jaka teško je da nasilje opstaje,“ mišljenje je Amre Panžo Durmić.

U društvu u kojoj maloljetnici pune crne kronike, u državi u kojoj je sve prisutnije međuvršnjačko nasilje sa smrtnih ishodom, važno je crpiti sve resurse kako bi se ono preveniralo i prestalo biti kulturološki učitano u bh. svakodnevicu. Prisutni na navedenom skupu zaključili su da ne smiju zatvarati oči pred jednom naznakom nasilja. Ako se pred njima nađe žrtva nasilja ili posumnjaju da je netko njima eventualno izložen nasilju, moraju reagirati jer njihova reakcija ima više učinaka od pasivnog posmatranja: daju mogućnost žrtvi da kad odraste bude drugačija od svog zlostavljača, ali i učenicima/ama pokazuju da u životu nad nasiljem ne smiju biti nijemi. Uz zakonsku obavezu postoji i ona ljudska ali i obaveza društveno odgovorne osobe. Iako su mehanizmi državi ponekad spori, često i neefikasni, treba biti uporan – socijane službe oglasit će se barem na petu prijavu o eventualnom nasilju.